

امپراتوری عقل

روایتی از تاریخ ایران

مایکل اکسورثی

هایده مشایخ

www.ketab.ir

سرشناسه: اکسورثی، مایکل Axworthy, Michael
عنوان و نام پدیدآور: امپراتوری عقل: روایتی از تاریخ ایران/ مایکل اکسورثی؛ ترجمه هاید هاشمی؛
ویراستار زهرا عالی.
مشخصات نشر: هرمس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۴۴۵ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۶-۳۲۴-۶
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: A history of Iran : Empire of the Mind , 2016.
موضوع: ایران -- تاریخ -- از آغاز تا ۶۴۰ م.
شناسه افزوده: هاشمی، هاید، ۱۳۲۲ -، مترجم
رده‌بندی کنگره: DSR۱۱۰
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۱۷۰۳۱

این کتاب ترجمه‌ای است از:
A History of Iran: Empire of the Mind
Michael Axworthy
Basic Books, New York, 2008

امپراتوری عقل: روایی از تاریخ ایران

مایکل اکسورثی

ترجمه‌هایده مشایخ
ویراستار: زهرا عالی

طراح جلد: حبیب ایلون
چاپ اول: ۱۴۰۲
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
چاپ: رسام

همه حقوق محفوظ است.

تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ونک، شماره ۲۴۹۳
تلفن: ۸۸۷۹۵۶۷۴

فهرست

یادداشت مترجم	ته
دییاجه	سیزده
سپاسگزاری	نوزده
۱. خاستگاه‌ها: زردشت، هخامنشیان، یونانیان	۱
۲. تجدید حیات ایرانیان: اشکانیان و ساسانیان	۴۷
۳. اسلام و تهاجم‌ها: عرب‌ها، ترک‌ها، مغول‌ها - ایرانی شدن اسلام، صوفیان، و شاعران	۱۰۵
۴. آیین تشیع و صفویان	۱۸۷
۵. سقوط سلسله صفویه، نادرشاه، دوره فترت سده دوازدهم هجری، و سال‌های آغازین روی کار آمدن سلسله قاجاریه	۲۲۱
۶. بحران‌های سلطنت قاجاریه، انقلاب ۱۲۹۰-۱۲۸۴، و به سلطنت رسیدن سلسله پهلوی	۲۸۳
۷. خاندان پهلوی و انقلاب ۱۳۵۷	۳۳۹
یادداشت‌ها	۳۹۹
کتابنامه	۴۲۱
نمایه	۴۳۵

یادداشت مترجم

نویسندگان و پژوهشگران ایرانی و خارجی بسیاری تاکنون کتاب‌های متعددی دربارهٔ ایران نوشته‌اند و هریک به دوره‌ای خاص از تاریخ ایران یا یکی از جنبه‌های ویژهٔ آن پرداخته‌اند. کتاب امپراتوری عقل: روایی از تاریخ ایران تاریخ ایران را از دورهٔ پیش از تاریخ و اساطیری تبیین می‌کند، اما این تبیین تنها تقویمی و روزشمار وقایع نیست. در هر دوره موضوعی محوری مطرح و تفسیر می‌شود. برای مثال جنبه‌های اجتماعی روی کار آمدن و انقراض سلسله‌های پادشاهی، آداب و اشکال مراودات سیاسی تا دوران معاصر، تصوف و شعر و شاعری، و سیاست‌های قدرت‌های خارجی به خصوص بریتانیا در قبال ایران، گویانکه نسبتاً مختصر ولی به حد کفایت گویا و شیوا و روشن و از همه مهم‌تر بی‌طرفانه، بررسی و تفسیر شده، آن هم با زبانی بسیار روان و جذاب و در قالب کتابی که برای غیرایرانیان هم بسیار جالب و حاوی اطلاعات دقیق است. این خود از انتخاب عبارات مناسب در آغاز فصل‌ها و منابع مورد استفاده آشکار می‌گردد. انتخاب عنوان «امپراتوری عقل»، که به ذهنیت مردمان قلمرو ایران با گستره‌های مختلف در دورهٔ پادشاهی‌های مختلف در

طول تاریخ اشاره دارد، حاکی از اشراف کامل نویسنده به اوضاع و روحیات مردم ایران است.

مایکل اکسورثی (۲۰۱۹-۱۹۶۲) نویسنده، پژوهشگر و استاد دانشگاه اکستر انگلستان بود که پیش‌تر در مقام رئیس بخش ایران در دفتر ایران و کشورهای مشترک‌المنافع وزارت امور خارجه بریتانیا فعالیت می‌کرد و از این رو دربارهٔ مناسبات سیاسی بین بریتانیا و ایران در دوره‌های مختلف اطلاعات جامع و دقیق و مفیدی به دست می‌دهد. احاطهٔ او بر گسترهٔ وسیعی از موضوعات مربوط به ایران تحسین‌برانگیز است. از این نویسندهٔ ارجمند کتاب مربوط به نادرشاه افشار نیز به فارسی ترجمه شده است.^۱ دو فصل آخر این کتاب و نیز پس‌گفتار آن دربارهٔ دورهٔ معاصر و برخی رویدادهای جاری مانند مذاکرات هسته‌ای و تحریم‌هاست. از آنجا که نظر و نگاه نویسنده به گونه‌ای است که مسائل مطرح‌شده در این دو فصل کماکان بحث‌برانگیز و مغایر با دیدگاه‌های حاکم بر سیاست‌های جاری بوده و باب آن همچنان گشوده است ترجمهٔ این دو فصل در این نسخهٔ فارسی گنجانده نشده است.

در پایان، جا دارد از دوستان و همکارانم زهره هدایتی بیدهندی و آقای مهدی مقیسه برای راهنمایی‌های کلی و تخصصی‌شان دربارهٔ دوره‌های مختلف تاریخی صمیمانه سپاسگزاری کنم.

۱. مایکل اکسورثی، شمشیر ایران: نادرشاه. ترجمهٔ محمدحسین آریا، تهران، اساطیر، ۱۳۸۸.